

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 1 3720 BA Bilthoven

Aan de Directeur-Generaal van de
Volksgezondheid
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
drs. M. Sonnema
Postbus 20350
2500 EJ DEN HAAG

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl
KvK Utrecht 30276683
T +31 88 689 8989
info@rivm.nl

Ons kenmerk
0002/2023 LCI/JvD/tl/sf

Behandeld door
LCI
T +31 88 689 7000
lci@rivm.nl

Datum 6 januari 2023
Onderwerp Advies n.a.v. schriftelijke consultatie OMT 145 COVID-19

Geachte mevrouw Sonnema,

Op 4 januari 2023 heeft het Centrum Infectieziektebestrijding (CIb) van het RIVM het Outbreak Management Team (OMT) COVID-19, gevraagd schriftelijk te adviseren over mogelijke in Europees verband gecoördineerde maatregelen voor reizigers vanuit China n.a.v. een adviesvraag van het ministerie van VWS.

Naast de vaste OMT-leden hebben verschillende experts (internist-infectioloog, viroloog, epidemioloog, artsen-microbioloog, regionaal arts-consulent, artsen M&G), en vertegenwoordigers van diverse centra van het RIVM een reactie gegeven.

A. Aanleiding schriftelijke consultatie OMT

Het OMT komt op verzoek bij elkaar om de medisch-inhoudelijke stand van zaken betreffende COVID-19 vast te stellen en te duiden, voor de opvolging van acties en voor de beantwoording van vragen van de Nederlandse overheid.

Op 5 januari 2023 heb ik adviesaanvragen ontvangen waarin u het OMT namens het kabinet vraagt te adviseren over een aantal vraagstukken.

Omdat de gestelde vragen grotendeels al in het Responsteam waaraan een aantal OMT-leden deelnemen werden besproken en er een snelle respons vereist was, heb ik ervoor gekozen de overige OMT-leden schriftelijk te consulteren over de door u gestelde vragen.

Hieronder volgen een samenvatting van de adviezen van het OMT.

B. Adviezen

Adviesvraag VWS:

Op woensdag 4 januari is de Integrated Political Crisis Response van de Raad van de EU (IPCR) bijeengekomen, om in Europees verband mogelijke gecoördineerde maatregelen voor reizigers vanuit China te bespreken. Afgesproken is dat de lidstaten alle passagiers van inkomende vluchten adviseren een medisch mondneusmasker te dragen. Ook is afgesproken dat de lidstaten inkomende en uitgaande reizigers van en naar China en luchtvaartpersoneel adviseren over de basisadviezen en persoonlijke hygiënemaatregelen. Verder worden de lidstaten dringend aangemoedigd een testverplichting in te stellen voor alle reizigers vertrekkend vanuit China. Daarbij geldt dat de test maximaal 48 uur oud is bij vertrek. Daarnaast worden lidstaten aangemoedigd deze maatregelen aan te vullen met het volgende; waar nodig, het steekproefsgewijs testen van passagiers uit China bij aankomst en het sequencen van alle positieve uitslagen om

monitoring versterken, het bemonsteren en sequenzen van afvalwater van vliegvelden met inkomende vluchten uit China en van vliegtuigen arriverend uit China en ten slotte het voortzetten van vaccindonaties en aanmoedigen tot vaccineren, inclusief herhaalprikken, specifiek onder kwetsbare groepen.

Datum

6 januari 2023

Ons kenmerk

0002/2023 LCI/JvD/tl/sf

Kunt u, in het kader van de huidige epidemiologische situatie in China, het zeer beperkte zicht op de situatie in het land en de afspraak tot het nemen van maatregelen in Europees verband, beknopt reflecteren op de wenselijkheid van de onderstaande aanvullende maatregelen voor reizigers vanuit China en de verwachte epidemiologische en/of sociaalmaatschappelijke en economische effecten van deze maatregelen?

Het gaat daarbij om de volgende maatregelen:

- *een (dringend) advies tot het dragen van een mondneusmasker tijdens de vlucht van en naar China;*
- *een testverplichting voor vertrek vanuit China naar Nederland, zonder uitzondering voor mensen die (volledig) gevaccineerd zijn of recent hersteld zijn van COVID-19.*

Testverplichting

Het OMT stemt in met de adviezen zoals eerder gegeven door het Responsteam m.b.t. het testen van reizigers voor vertrek vanuit China naar Nederland zoals geformuleerd in het 'Advies RT m.b.t. aanvullende maatregelen reizigers China' d.d. 4 januari 2023 (zie bijlage).

In aanvulling wil het OMT meegeven dat er op dit moment nauwelijks een bijdrage aan de circulatie van SARS-CoV-2 in Nederland is n.a.v. de instroom van omikron-infecties onder reizigers, gezien het al uitgebreid voorkomen van infecties met de omikronvariant in Nederland zelf. Dit geldt zowel voor reizigers uit China als reizigers uit andere landen waar omikronvarianten circuleren. Een testverplichting voor reizigers uit China zal daarom geen belangrijke bijdrage leveren aan het terugdringen van COVID-19 infecties in Nederland.

Om de introductie van nieuwe virusvarianten te voorkomen zijn maatregelen bij reizigers, waaronder het voorafgaand aan de vlucht testen, niet effectief gebleken. De introductie van een nieuwe 'variant of concern' (VOC) kan daarnaast ook niet voorkomen worden door surveillance, want het vereist naast een moleculaire typering duidend op een nieuwe virusvariant ook de vaststelling dat er meer ziektelast is, of een toegenomen besmettelijkheid, en dat wordt pas na enige tijd observatie duidelijk. Als de VOC via surveillance wordt vastgesteld, is de verwachting dat deze – ook gezien de niet-perfekte gevoeligheid van surveillance-instrumenten hiervoor – reeds aanwezig en verspreid is onder de bevolking.

Generieke maatregelen instellen zodra er een nieuwe VOC is vastgesteld zou passender zijn dan maatregelen gericht op reizigers van één specifiek land zoals China. Wel is een dringende oproep op delen van surveillancegegevens vanuit China zeer gewenst.

Het OMT merkt op dat wanneer het mondneusmasker-advies tot doel heeft de import van COVID-19-gevallen in Nederland te bestrijden, dit geen effectieve maatregel is. Er is veel circulatie in Nederland en grote delen van de wereld, dus elke mobiliteit levert potentiële verspreiding en transmissie op. De Nederlandse bevolking is goed beschermd qua huidige immuniteit tegen de omikronvariant (door vaccinatie en doormaken van infecties). Voor het toepassen van deze

maatregel op vluchten vanuit China alleen kan dan ook geen effect verwacht worden op bestrijding van COVID-19. Buiten de vliegtuigsetting zijn er immers heel veel andere situaties waar besmetting met dezelfde omikronvarianten kan optreden en waar momenteel geen aanbeveling voor het dragen van een mondneusmasker geldt.

Datum
6 januari 2023

Ons kenmerk
0002/2023 LCI/JvD/tl/sf

Voor individuen in het vliegtuig (d.i., niet-besmette reizigers en personeel) kan mondneusmaskergebruik mogelijk wel een bijdrage leveren om doorgifte van, en besmetting tijdens de vlucht te voorkomen, zeker als zich veel besmettelijke reizigers in het vliegtuig bevinden. Het verplicht stellen van een negatieve PCR-test binnen 48 uur voor vertrek zal het aantal besmette reizigers terugbrengen, maar – ook gezien de tijdsperiode van 48 uur – niet geheel kunnen voorkomen. De toegevoegde waarde van mondneusmaskergebruik tijdens de vlucht blijft dan ook staan in een situatie met verplichting tot een PCR-test vooraf. Dat geldt overigens voor alle langdurige vluchten waar men geen invloed heeft op de mensen die zich in de directe nabijheid in het vliegtuig bevinden.

Tot slot, het OMT realiseert zich dat binnen landen van de EU de medisch-epidemiologische afwegingen op bovenstaande punten net iets anders kunnen zijn, bijvoorbeeld afhankelijk van infectiedruk, druk op de zorg en vaccinatiegraad. Mede om in de toekomst de bestrijding van eventuele VOC's en communicatie rondom reizigersmaatregelen optimaal onderling af te kunnen stemmen, hecht het OMT ook nu aan EU-harmonisatie van maatregelen.

Tot een nadere mondelinge toelichting ben ik gaarne bereid.

Hoogachtend,

Prof. dr. J.T. van Dissel
Directeur Clb

Bijlage: Advies RT m.b.t. aanvullende maatregelen reizigers China